

Bestuursinformatiebrief

2022-1 (Publicatiedatum 3 februari 2022)

Start voorbereiding inlaatwerk Kromme Rijn

Op Prinsjesdag 2021 is het Deltaprogramma 2022 – 2027 (fase 2) vastgesteld. Een belangrijke nieuwe zoetwatermaatregel die door ons waterschap is aangedragen is een inlaatwerk bij de Kromme Rijn. Ook bekend als: verbeterde rivier aanvoer mogelijkheid (VRAM). Via [bestuursinformatiebrief 2021-3](#) (d.d. 14 mei 2021) is het AB geïnformeerd over het feit dat het inlaatgemaal Kromme Rijn al als een van de voorkeursmaatregelen was bestempeld t.b.v. de 2^e Deltabeslissing.

Door grotere kans op lagere waterstanden in de Lek kunnen we steeds vaker en langduriger niet meer onder vrij verval waterinlaten in de Kromme Rijn. Door voor de inlaat bij Wijk bij Duurstede een opvoergemaal te plaatsen, waarborgen we de wateraanvoer voor het Kromme Rijngebied, de stad Utrecht en de Vecht, ontlasten we de watervraag vanuit het Amsterdam-Rijnkanaal en waarborgen we tevens de waterbeschikbaarheid voor de KWA+.

Dit doen we met een gedeeltelijke financiering van het Deltafonds, vanuit de Bestemmingsreserve KWA Verdieping Nieuwe Waterweg en eigen middelen.

Via een consultatie van de commissie SKK op 31 oktober 2019 zijn reeds de kansrijke maatregelen besproken voor de 2^e fase van het Deltaprogramma Zoetwater, die van belang zijn of consequenties hebben voor HDSR. Hieronder ook de belangrijke nieuwe zoetwatermaatregel die door HDSR zelf is aangedragen: een inlaatwerk bij de Kromme Rijn, ook bekend als 'Verbeterde Rivier Aanvoer Mogelijkheid (VRAM)'. Op 11 februari 2020 heeft het college het commitment van HDSR ten aanzien van deze maatregel uitgesproken richting het Deltaplan Zoetwater en de partners van de Zoetwaterregio West-Nederland, doormiddel van een intentieverklaring om garant te staan voor de regionale bijdrage van 50%. Via bestuursinformatiebrief 2020-1 (d.d. 28 februari 2020) is het algemeen bestuur vervolgens geïnformeerd over deze uitkomst, waarbij ook een memo is toegezonden betreffende de verdere planning. Op 11 januari jl. heeft het college een voorbereidingskrediet beschikbaar gesteld van € 920.000; dit bedrag wordt gedekt uit de in de vastgestelde begroting 2022 opgenomen middelen voor de voorbereiding van dit project.

Bouwstenen en oplossingen project GHIJ Noord

Het project dijkverbetering GHIJ-Noord verbetert de regionale kering aan de noordkant van de Gekanaliseerde Hollandsche IJssel. Omdat deze kering een voormalige C-kering betreft, wordt de voorbereiding en uitvoering van het project mede gefinancierd door het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP).

Op dit moment bevindt het project dijkverbetering GHIJ-Noord zich in de verkenningsfase. Het eindproduct is een door het algemeen bestuur vastgesteld voorkeursalternatief (VKA) voor de veiligheidsopgave die dan vanaf 2023, in de planuitwerkingsfase wordt uitgewerkt ter voorbereiding op de realisatiefase. In de verkenningsfase wordt stapsgewijs gewerkt richting een voorkeursalternatief volgens onderstaande proces. De verkenningsfase is gestart met een 'herijking van de veiligheidsopgave', die als een van de onderdelen is opgenomen in de Integrale Uitgangspuntennotitie. Vervolgens zijn alle bouwstenen bepaald die invulling kunnen geven aan de veiligheidsopgave, maar ook aan synergie- of meekoppelkansen.

Daarna is per dijktraject bepaald welke mogelijke oplossingen er met de verschillende bouwstenen kunnen worden gemaakt. Het resultaat is opgenomen in de nota bouwstenen en mogelijke oplossingen, die de komende periode wordt gebruikt in gesprekken met stakeholders. Tevens wordt in de komende periode het integraal ontwerp verder uitgewerkt naar verschillende kansrijke alternatieven. Dat doen we samen met de omgeving en de betrokken collega's binnen het waterschap voor de synergiekansen. De nota

Bouwstenen en mogelijke oplossingen kunt u aantreffen in rubriek 08 'Informatie van college D&H' onder 'Overzichten' in iBabs. Alvorens een voorstel over een voorkeursalternatief met het bijbehorende krediet ter besluitvorming aan het algemeen bestuur wordt voorgelegd (planning: 21 december 2022), wordt eerst de commissie SKK geconsulteerd over de verschillende kansrijke alternatieven (planning: 16 juni 2022).

Ontwikkelingen rond de monovergisting van eigen en regionaal berm- en slootmaaisel

In bestuursinformatiebrief 2021-3 (dd. 14 mei 2021) hebben wij u – in het kader van een update over de ontwikkelingen rond deze monovergisting - geïnformeerd dat subsidies vereist zijn om de business case rond te krijgen, en dat verkenningen liepen om subsidie en voldoende maaisel te verwerven. Groot was onze blijdschap toen een substantiële subsidie werd toegekend vanuit het Kansen voor West programma. Vrijwel tegelijkertijd werd duidelijk dat (i) de voorgenomen samenwerking met MKB bedrijf Jos Scholman Groen uit Nieuwegein aanbestedingsplichtig is, en (ii) de beoogde projectlocatie een aanpassing van het bestemmingsplan vereist. De Managementautoriteit Kansen voor West heeft aangegeven dat de einddatum (31 december 2023) van de Kansen voor West-subsidie een harde datum is waarop het project volledig moet zijn afgerond. Dat was altijd al een uitdaging, en met de extra doorlooptijd die een aanbestedingstraject met zich mee brengt is het onmogelijk deze einddatum te behalen. Op 25 november 2021 heeft HDSR de Managementautoriteit daarom bericht dat wij genoodzaakt zijn ons project in te trekken.

Het is spijtig dat er geen andere keuze is. Door de subsidie heeft het project momentum gekregen. Diverse gemeenten in de regio en Rijkswaterstaat staan welwillend tegenover de toelevering van maaisel. We kijken naar de mogelijkheden van up-cycling van het vergiste maaisel, onder andere via contacten met ondernemers en onderzoeksinstellingen. Het initiatief heeft beslist potentieel en wij zijn dan ook vast van plan om het project in 2022 te herstarten met een aanbesteding en hernieuwde aanvraag voor subsidie.

Gebiedsproces opgestart 'Klimaatlimboeren op veen - Oud-Kamerik Oost

Het college heeft op 21 december 2021 besloten om het gebiedsproces 'Klimaatlimboeren op veen' voor Oud-Kamerik Oost op te starten en om in dit gebiedsproces al in de geest van de Regionale Veenweide Strategie (RVS) Utrecht te gaan handelen.

In Oud Kamerik is de afgelopen jaren het watersysteem aangepast zoals in het watergebiedsplan uit 2005 was voorgesteld. Sinds begin 2021 is de hoogwatervoorziening gereed en worden de waterpeilen stapsgewijs, met een peilverlaging van 3 cm per jaar^[1], startend in 2021 ingesteld (volgens het vigerend peilbeheer).

De inschatting is dat met deze ontwikkelrichting de klimaat-/ CO₂ reductie doelen voor 2030 gehaald worden. Wel kan het zijn dat deze denkrichting mogelijk niet voor 100% aansluit bij de huidige regels uit de omgevingsverordening; een precieze verkenning hiervan moet nog plaatsvinden.

Het geschetste toekomstbeeld/ ontwikkelrichting sluit wél aan bij onze beleidsnota peilbeheer 2019. HDSR zet in op het stimuleren van bodemdaling remmende maatregelen in gebiedsprocessen. Daarom wil HDSR het geschetste toekomstbeeld van de RVS al met het gebied bespreken en verkennen of er draagvlak is: in hoeverre staat het gebied open voor een drooglegging van circa 40 cm. waarbij het HAKLAM-principe wordt toegepast bij het treffen van bodemdaling remmende maatregelen, is er draagvlak voor, zijn er percelen geschikt voor extensivering? De eerste oriënterende gesprekken zijn inmiddels met het gebied gevoerd.

^[1] Het huidige praktijk peil ligt 7 cm in de zomer en 17 cm in de winter hoger dan het vigerend peilbesluitpeil.

Integraal Ruimtelijk Perspectief U16 en programma Groen Groeit Mee

De U16 gemeenten hebben een gezamenlijk toekomstperspectief opgesteld, het [Integraal Ruimtelijk Perspectief](#) (hierna IRP). Het IRP heeft betrekking op de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen van de regio Utrecht tot 2040, met als doel om nu en in de toekomst de groei van de regio op een gezonde en duurzame wijze op te vangen. Het is een integrale ruimtelijke visie voor de Metropoolregio Utrecht op het gebied van groen, water, landschap, wonen, werken, mobiliteit en energie. De water- en klimaatbelangen zijn goed meegenomen in het IRP, maar het is belangrijk om ook bij de uitwerking actief betrokken te blijven als waterschap.

Het IRP is tot stand gekomen vanuit de samenwerking tussen 16 colleges van B&W en gemeenteraden van de gemeenten: Bunnik, De Bilt, De Ronde Venen, Houten, IJsselstein, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Vijfheerenlanden, Wijk bij Duurstede, Woerden en Zeist. Dit is in samenwerking gedaan met de Provincie Utrecht, U Ned, Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden, Waterschap Amstel, Gooi en Vecht, Waterschap Rivierenland en met consultatie van legio experts. Ook zijn er gesprekken gevoerd met regionale belangenvertegenwoordigers.

In 2020 is gestart met het programma Groen Groeit Mee (GGM). In het programma werken de provincie Utrecht, drie regio's (U10, het Utrechtse deel van Foodvalley en Amersfoort) en vier waterschappen (Waterschap Vallei & Veluwe, Waterschap Rivierenland, Hoogheemraadschap Amstel, Gooi en Vecht en Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden) samen aan de realisatie van groenblauwe opgaven. Doel van het programma is het in balans brengen van de verstedelijkingsopgaven (infrastructuur, woningbouw, werklocatie en energie) en de groene ontwikkeling van de regio.

De redeneerlijnen en ambities voor het thema Groen en Landschap in het IRP vormen het uitgangspunt voor het programma Groen Groeit Mee. Zo zijn de groen- en landschapsopgaven uit het IRP (nagenoeg) één op één overgenomen in de uitwerkingen van Groen Groeit Mee en daarin samengebracht met die van de Regio Amersfoort, het Utrechtse deel van de Regio Foodvalley en de vier waterschappen.

Door klimaatverandering en maatschappelijke ontwikkelingen veranderen de wateropgaven fundamenteel, wat een andere rol van ons als waterschap vraagt. In de inrichting van de stad en het landelijk gebied zijn aanpassingen nodig. Onze rol verandert omdat de wateropgaven steeds meer verweven zijn met de maatschappelijke opgaven, en omdat er steeds meer in dezelfde fysieke ruimte moet.

Omdat deze meer sturende rol nog relatief nieuw is voor het waterschap, wil het college via een consultatiesessie hierover graag het gesprek met de leden van de commissie SKK aangaan. Deze consultatie is voorzien op 16 juni 2022. Meer informatie hierover treft u aan in een [memo](#) dat voor u is geplaatst onder [‘Overzichten’ in IBabs, in rubriek 08 ‘Informatie van college D&H’](#).

Peilbesluit Kolland toch weer niet van kracht

Op 18 december 2019 heeft het algemeen bestuur een wijziging van het peilbesluit Langbroekerwetering vastgesteld specifiek voor het landgoed Kolland. De Rechtbank Midden-Nederland heeft het beroep dat ook nu weer was ingesteld tegen dit peilbesluit wederom gegrond verklaard, waardoor dit peilbesluit op dit moment formeel gezien weer van tafel is. Of dit ook zo blijft, moet nog blijken. Hoewel de gerechtelijke deskundige nu tot een positieve conclusie komt over de vraag of het waterschap e.e.a. zorgvuldig genoeg heeft onderzocht, heeft de rechtbank geoordeeld dat op een tweetal punten toch nader onderzoek noodzakelijk is, voordat de rechtbank een uitspraak kan doen of het peilbesluit inhoudelijk wel of niet in redelijkheid genomen had kunnen worden door het algemeen bestuur. De eerste keer – in 2017 – concludeerde de gerechtelijke deskundige wél negatief over het toen genomen peilbesluit en dat heeft de rechtbank destijds ook overgenomen in de uitspraak. Dat oordeel heeft het waterschap toen geaccepteerd en samen met de conclusie van gerechtelijk deskundige betrokken bij de voorbereidingen van het latere peilbesluit dat in december 2019 is genomen. Het gaat hier om een peilbesluit voor een landgoed, waar reguliere agrarische bedrijfsvoering plaatsvindt pal naast door de provincie aangewezen Natura 2000-gebied. Dat maakt dat de belangenafweging tussen agrarische belangen en natuurbelangen erg nauw luistert en het waterschap heeft zijn best gedaan om dat zo goed mogelijk te doen.

Uiteraard gaat het waterschap gevolg geven aan de rechtbankuitspraak, maar we hebben ook hoger beroep ingesteld bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State. Het laatste is vooral

ingegeven door het feit dat de rechtbank – anders dan bij de eerste keer - de conclusie van de gerechtelijke deskundige nu niet heeft gevolgd. Dat aspect willen we in hoger beroep graag laten toetsen, met name op het punt van de motivering van de rechtbank voor het afwijken van het in dit geval positieve advies van deze door de rechtbank zelf ingeschakelde deskundige.

De door de rechtbank aangeduide nadere onderzoeken worden op dit moment uitgevoerd. Als deze zijn afgerond, wordt e.e.a. als onderdeel van een nóg zorgvuldiger onderbouwing van de uitkomst van de belangenafweging verwerkt in het door het algemeen bestuur te nemen zogeheten herstelbesluit. Als deze nadere onderbouwing leidt tot (nagenoeg) ongewijzigde peilen in het vast te stellen peilen in het peilbesluit, is een nieuwe inspraakprocedure hiervoor niet noodzakelijk. De verwachting is dat het herstelbesluit in mei ter besluitvorming aan het algemeen bestuur kan worden voorgelegd.

Inwerkingtreding Omgevingswet: gevolgen voor verhouding AB – DB? (n.a.v. toezegging nr. 57)

De verhouding tussen algemeen bestuur en het dagelijks bestuur, tussen gemeenteraad en college onder de nieuwe Omgevingswet, die - blijkens een [Kamerbrief](#) d.d. 1 februari jl. van de minister voor VRO – nu op 1 oktober 2022 of 1 januari 2023 in werking gaat treden, heeft in de afgelopen jaren al tot de nodige bespiegelingen geleid. In sommige daarvan is het overheersende gevoel dat het algemeen bestuur of de gemeenteraad met de nieuwe wet positie en invloed kwijt gaan raken. Aan welke bestuurlijk-inhoudelijke knoppen kan straks nog worden gedraaid, naast de algemene politieke knoppen die altijd voorhanden zijn (zoals budgetrecht en het recht op actieve informatieverstrekking vanuit het college).

De Omgevingswet heeft inderdaad niet als hoogste doel om de positie van een algemeen bestuur of een gemeenteraad te versterken. Het doel is om ruimte te bieden aan initiatieven uit de samenleving, met behoud van verantwoordelijkheid voor de watersysteem- en omgevingskwaliteit bij waterschap en gemeente. Staat het algemeen bestuur daarmee dan buitenspel? De verwachting is dat het algemeen bestuur juist meer ‘aan de voorkant’ aan zet zal zijn. Door goed na te denken over het karakter en de identiteit van het waterschap en dat te verwoorden in een beeld, een visie, zoals is gebeurd met de tien strategische lijnen in de voorjaarsnota 2021 en met de vaststelling van het ‘Waterbeheerprogramma 2022-2027 Stroomopwaarts’. En in dat kader goed na te (blijven) denken over de maatschappelijke opgaven: wat zijn de problemen, de oplossingen, de rol van het waterschap in een gezamenlijke aanpak van die opgaven.

Bij zo’n aanpak horen ook de spelregels om te komen tot keuzes en controle ‘achteraf’. En, inderdaad, ‘achteraf’ checkt het algemeen bestuur of het allemaal is gelopen zoals ‘aan de voorkant’ is afgesproken. Tijdens de op 31 oktober 2021 gehouden themabijeenkomst ‘Bestuur aan het roer’ is in een deelsessie over dit punt onder andere opgemerkt dat het karakter van die controle mogelijk wat gaat verschuiven: van overwegend inhoudelijk-kwalitatief naar ook wat meer procesmatig-kwalitatief, juist ook vanwege de participatie-gedachte en de integrale benadering als één overheid waar de Omgevingswet vanuit gaat. Dat vraagt immers van betrokken overheden dat zij bereid moeten zijn om de ‘eigen’ taakinhoud niet bij voorbaat in alle gevallen volledig voorop te willen stellen. Maar als de Omgevingswet vooral dialoog en vertrouwen ademt, dan is de dialoog en het vertrouwen tussen een algemeen bestuur en een dagelijks bestuur een eerste, ook ‘in huis’ te realiseren, stap is om de waterschapsdoelen te verbinden aan de maatschappelijke opgaven.

Meer informatie hierover – en diverse bespiegelingen in dit verband – is te vinden in een [blog](#) van Pascale Georgopoulou van de VNG.

Op 7 september 2022 staat een AB-themabijeenkomst gepland met een update over de Omgevingswet, waarin tevens de rol en het proces van participatie – ook in breder verband – aan de orde komen.

Terugkoppeling bestuurlijk overleg met gemeenten Bunnik en Utrecht over gemotoriseerd varen op de Kromme Rijn (n.a.v. toezegging nr. 62)

Zoals door het college aangekondigd in een op 28 oktober 2021 gehouden commissievergadering, heeft in januari 2022 bestuurlijk overleg plaatsgevonden met de gemeenten Bunnik en Utrecht over het varen met brandstofmotoren op de Kromme Rijn. De uitkomst is dat alle betrokken bestuurders hierbij qua ambitie op één lijn zitten: het varen met brandstofmotoren op de benedenloop van de Kromme Rijn (op de bovenloop mag het al niet) moet eindig worden verklaard. Daarbij is voorgesteld om een overgangstermijn van 3 jaar te hanteren, hetgeen zou betekenen dat het vaarseizoen 2024 dan het laatste is dat daar met brandstofmotoren gevaren kan worden. Hierover wordt binnenkort een intentieverklaring opgesteld en er komt ook een voorstel over hoe dit qua regelgeving en handhaving dan gezamenlijk opgepakt gaat worden.

HWBP-programma 2023-2024 vastgesteld

Op 16 november 2021 heeft het programmabestuur HWBP het definitieve [programmavoorstel 2023 – 2024](#) vastgesteld. Het programmavoorstel alsmede de bijbehorende [aanbiedingsbrief dd. 10 december 2021](#) zijn voor u geplaatst in de rubriek [08 'Informatie van college D&H' onder 'Overzichten' in iBabs](#).

Ter inzage

- [voorontwerp 2^e wijziging keur Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden 2018](#) (besluitvorming door het AB)